

- ΠΡΟΣ : i. Κυπριακές Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
ii. Επιχειρήσεις Παροχής Διοικητικών Υπηρεσιών
iii. Ανοικτού Τύπου Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων
iv. Διαχειριστές Ανοικτού Τύπου Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων
v. Διαχειριστές Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων
vi. Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων
vii. Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων Περιορισμένου Αριθμού Προσώπων
- ΑΠΟ : Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
- ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 24 Ιουνίου 2016
- ΑΡ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ : Ε143
- ΘΕΜΑ : Εφαρμογή άρθρων 61 και 62 του περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμου του 2007 (188(I)/2007)

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (η «ΕΚΚ»), με την παρούσα εγκύκλιο επιθυμεί να ενημερώσει τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με το άρθρο 30 του Περί Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες (Τροποποιητικού) Νόμου του 2016 (Ν18(I)/2016), που τροποποιεί το άρθρο 62 του Νόμου 188(I)/2007, περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες (ο «**Νόμος**»), αναφορικά με την υποχρέωση για την εξακρίβωση και τον έλεγχο της ταυτότητας του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου. Το άρθρο 62 όπως τροποποιήθηκε διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

«62. (1) Η ~~εξακρίβωση~~ **Ο έλεγχος** της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου πραγματοποιείται πριν τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων ή τη διενέργεια μεμονωμένης συναλλαγής.

(2) Κατά παρέκκλιση από το εδάφιο (1) μπορεί να ολοκληρωθεί η ~~εξακρίβωση~~ **ο έλεγχος** της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου κατά τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων, εφόσον αυτό απαιτείται για να μη διακοπεί η ομαλή διεξαγωγή των εργασιών και εφόσον ο κίνδυνος νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι μικρός. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εν λόγω διαδικασίες περατώνονται το συντομότερο δυνατό μετά την αρχική επαφή και προτού διεξαχθούν οποιεσδήποτε συναλλαγές.

(2Α) Ανεξαρτήτως των διατάξεων του εδαφίου (2) και κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του εδαφίου (1), στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην εποπτική αρμοδιότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ο έλεγχος της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου δύναται να ολοκληρωθεί κατά τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων, εφόσον αυτό απαιτείται για να μη διακοπεί η ομαλή διεξαγωγή των εργασιών και εφόσον ο κίνδυνος νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι μικρός:

Νοείται ότι, στις περιπτώσεις αυτές, οι εν λόγω διαδικασίες περατώνονται το συντομότερο δυνατό μετά την αρχική επαφή.

[...].».

Κατόπιν της πιο πάνω τροποποίησης, η ΕΚΚ επιθυμεί να επισύρει την προσοχή των ενδιαφερόμενων μερών στα ακόλουθα:

- (i) Σύμφωνα με το άρθρο 61(1) του Νόμου, στις διαδικασίες προσδιορισμού ταυτότητας και στα μέτρα δέουσας επιμέλειας, περιλαμβάνεται η «εξακρίβωση της ταυτότητας» ('identification') του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου, και η λήψη εύλογων μέτρων αναλόγως του βαθμού κινδύνου για τον «έλεγχο της ταυτότητας» ('verification of identity') του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου (βάσει εγγράφων, στοιχείων ή πληροφοριών που εκδίδονται ή λαμβάνονται από αξιόπιστη και ανεξάρτητη πηγή).
- (ii) Η εξακρίβωση της ταυτότητας ('identification') του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου ολοκληρώνεται πριν τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης¹ με το εν λόγω πρόσωπο.

Σημειώνεται ότι στη διαδικασία εξακρίβωσης της ταυτότητας περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες διαδικασίες (όπου εφαρμόζονται):

- i. δημιουργία οικονομικού προφίλ (economic profile) του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου, ή/και
- ii. αξιολόγηση καταλληλότητας του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου (suitability test) σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(γ) του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου του 2007 (ο 'Ν. 144(I)/2007') και της παραγράφου 14 της Οδηγίας 144-2007-02 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών και των Απασχολούμενων σε αυτές Φυσικών Προσώπων (η 'Οδηγία 2'), ή/και
- iii. αξιολόγηση συμβατότητας του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου (appropriateness test) σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(δ) του Ν. 144(I)/2007 και της παραγράφου 15 της Οδηγίας 2.

¹ «επιχειρηματική σχέση» κατά το άρθρο 2 του Νόμου σημαίνει την «επιχειρηματική, επαγγελματική ή εμπορική σχέση η οποία συνδέεται με τις εργασίες των προσώπων που διεξάγουν χρηματοοικονομικές ή άλλες δραστηριότητες σύμφωνα με το παρόν άρθρο και η οποία αναμενόταν, κατά τον χρόνο σύναψης της επαφής, ότι θα είχε κάποια διάρκεια»

(iii) Κατά γενικό κανόνα, σύμφωνα με το άρθρο 62(1) του Νόμου, ο έλεγχος της ταυτότητας ('verification of identity') του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου, επίσης ολοκληρώνεται πριν τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης με το εν λόγω πρόσωπο.

(iv) Κατά παρέκκλιση από το γενικό κανόνα του άρθρου 62(1) του Νόμου, σύμφωνα με το νέο άρθρο 62(2A) του Νόμου, ο έλεγχος της ταυτότητας ('verification of identity') του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου ενός εποπτευόμενου οργανισμού δύναται να ολοκληρωθεί κατά τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης, εφόσον:

- (α) αυτό απαιτείται για να μη διακοπεί η ομαλή διεξαγωγή των εργασιών,
- (β) ο κίνδυνος νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι μικρός, και
- (γ) η διαδικασία ελέγχου ταυτότητας περατωθεί το συντομότερο δυνατό μετά την αρχική επαφή.

(v) Με την προσθήκη του νέου άρθρου 62(2A) του Νόμου απαλείφεται από τους εποπτευόμενους οργανισμούς η υποχρέωση μη διεξαγωγής συναλλαγών κατά τη «σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων», εφόσον ισχύουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο σημείο (iv) ανωτέρω.

(vi) Η ΕΚΚ για σκοπούς εφαρμογής του σημείου (iv) πιο πάνω θεωρεί ότι, κατά την αξιολόγηση του κινδύνου που εμπεριέχει η σύναψη μιας επιχειρηματικής σχέσης, εφόσον δεν έχει ελεγχθεί η ταυτότητα του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου, ο κίνδυνος δύναται να αξιολογηθεί ως χαμηλός (low risk) εφόσον λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων και κατ' ελάχιστο, τα ακόλουθα:

- Το συνολικό ποσό κατάθεσης του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου να μη ξεπερνά τις €2,000, ανεξαρτήτως του αριθμού λογαριασμών που ο πελάτης διατηρεί με τον εποπτευόμενο οργανισμό, εφόσον ο έλεγχος της ταυτότητας δεν έχει ολοκληρωθεί. Νοείται ότι το ποσό των €2,000 δεν κατατάσσει αυτόματα τον πελάτη σε χαμηλού κινδύνου. Ο εποπτευόμενος οργανισμός οφείλει να αξιολογήσει τον κίνδυνο του κάθε πελάτη με την ενδεδειγμένη διαδικασία.
- Ο εποπτευόμενος οργανισμός αποδέχεται καταθέσεις μόνο από τραπεζικό λογαριασμό (ή από άλλο μέσο το οποίο συνδέεται με τραπεζικό λογαριασμό, π.χ. πιστωτική κάρτα), ο οποίος είναι επωνόματι του πελάτη με τον οποίο συνάπτει επιχειρηματική σχέση.
- Ο συνολικός χρόνος κατά τον οποίο ο έλεγχος της ταυτότητας του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου δεν έχει ολοκληρωθεί να μη ξεπερνά τις 15 μέρες από την αρχική επαφή.
- Σημειώνεται ότι η αρχική επαφή λαμβάνει μέρος τη στιγμή που είτε ο πελάτης αποδέχεται τους επιχειρηματικούς όρους ('terms and conditions') είτε γίνεται η

πρώτη κατάθεση του πελάτη ('first deposit'), οποιοδήποτε από τα δύο συμβεί πρώτο.

- Κατά τη διάρκεια του διαστήματος των 15 ημερών από την αρχική επαφή, ο εποπτευόμενος οργανισμός να λαμβάνει όλα τα ευλόγως απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζει ότι το ποσοστό των πελατών που δεν συμμορφώνονται με το αίτημα για καταβολή εγγράφων προς έλεγχο της ταυτότητας τους, είναι ιδιαίτερα χαμηλό, π.χ. αιτείται/υπενθυμίζει τον πελάτη/πραγματικό δικαιούχο για την ανάγκη υποβολής των απαραίτητων εγγράφων για τον έλεγχο της ταυτότητας του.
- Εφόσον ο έλεγχος της ταυτότητας του πελάτη/πραγματικού δικαιούχου δεν ολοκληρωθεί εντός της ταχθείσας προθεσμίας των 15 ημερών, η σύναψη επιχειρηματικής σχέσης να τερματιστεί **τη μέρα της λήξης της εν λόγω προθεσμίας** και να επιστραφούν όλες οι καταθέσεις στον πελάτη/πραγματικό δικαιούχο, στον ίδιο τραπεζικό λογαριασμό από τον οποίο προήλθαν. Η διαδικασία επιστροφής χρημάτων να αρχίζει **άμεσα**, ανεξάρτητα από το αν ο πελάτης έχει αιτηθεί την επιστροφή χρημάτων ή όχι.

Κατά την επιστροφή των χρημάτων (καταθέσεων) συμπεριλαμβάνονται οποιαδήποτε κέρδη αποκόμισε ο πελάτης κατά τις συναλλαγές του και αφαιρούνται οι οποιοσδήποτε ζημιές έχει υποστεί.

- Εντός του διαστήματος της ταχθείσας προθεσμίας των 15 ημερών ο πελάτης/πραγματικός δικαιούχος να υποβληθεί σε τουλάχιστον ένα Αυξημένο Μέτρο Δέουσας Επιμέλειας ως ορίζονται στο **άρθρο 64 του Νόμου**.
- Κανένα ποσό δεν παρακρατείται και κανένας λογαριασμός δεν παγοποιείται εκτός στις περιπτώσεις υποψίας νομιμοποίησης εσόδων, όπου ο εποπτευόμενος οργανισμός οφείλει να προβεί άμεσα σε καταγγελία προς την ΜΟΚΑΣ, και να αναφέρει το εν λόγω περιστατικό στην ΕΚΚ με την ενδεδειγμένη διαδικασία.

Οι εποπτευόμενοι οργανισμοί οφείλουν να προειδοποιούν **κατάλληλα/επαρκώς/έγκαιρα** τους πελάτες για την πιο πάνω διαδικασία, περιλαμβανομένου παραδείγματος χάριν την πολιτική για χειρισμό των ανοικτών θέσεων, τη διαδικασία για πιθανή επιστροφή χρημάτων, και να λαμβάνουν τη ρητή συγκατάθεση τους ως προς την εν λόγω διαδικασία πριν προβούν στην έναρξη σύναψης επιχειρηματικής σχέσης.

Σημειώνεται ότι οι εποπτευόμενοι οργανισμοί οφείλουν να συμπεριλάβουν στο εγχειρίδιο διαδικασιών και διαχείρισης κινδύνων σε σχέση με την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, την εσωτερική πρακτική, τα μέτρα, τις διαδικασίες και τους ελέγχους για την ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή και παρακολούθηση της συμμόρφωσης με το νέο **άρθρο 62(2Α) του Νόμου**.

Ως εκ τούτου, η ΕΚΚ καλεί τους εποπτευόμενους οργανισμούς να προβαίνουν στην εξακρίβωση της ταυτότητας ('identification') των πελατών/πραγματικών δικαιούχων, **σε κάθε περίπτωση, πριν τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης**.

Καμία χρηματική κατάθεση δε γίνεται αποδεκτή από εποπτευόμενο οργανισμό εφόσον δεν προσκομιστούν από τον πελάτη/πραγματικό δικαιούχο οι απαραίτητες πληροφορίες για:

- (i) την ολοκλήρωση των διαδικασιών εξακρίβωσης ταυτότητας ('identification') του, και
- (ii) τη δημιουργία οικονομικού προφίλ (economic profile) του, ή/και
- (iii) την αξιολόγηση καταλληλότητας του (suitability test), ή/και
- (iv) την αξιολόγηση συμβατότητας του (appropriateness test) του.

Για τον έλεγχο της ταυτότητας ('verification') των πελατών/πραγματικών δικαιούχων, η ΕΚΚ παροτρύνει τους εποπτευόμενους οργανισμούς να προβαίνουν σε αυτόν πριν τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης. Στις εξαιρετικές περιπτώσεις που ο έλεγχος της ταυτότητας ('verification') των πελατών/πραγματικών δικαιούχων λαμβάνει μέρος κατά τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης, η ΕΚΚ καλεί τους εποπτευόμενους οργανισμούς να λαμβάνουν υπόψη τους, σε κάθε περίπτωση, κατ' ελάχιστο τα όσα αναφέρονται πιο πάνω.

Τέλος, σημειώνεται ότι το Τέταρτο Παράρτημα της Οδηγίας ΟΔ144-2007-08 του 2012 της ΕΚΚ για την Παρεμπόδιση Ξεπλύματος Παράνομου Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας έχει τροποποιηθεί (και βρίσκεται εδώ: <http://www.cysec.gov.cy/CMSPages/GetFile.aspx?guid=da54744b-2648-43f6-a51a-507930196205>). Επισημαίνεται ότι οι εποπτευόμενοι οργανισμοί δύνανται να υιοθετήσουν τα όσα αναφέρονται στην εν λόγω τροποποιητική οδηγία, μεταξύ άλλων και την εκτέλεση ελέγχου της ταυτότητας με ηλεκτρονικά μέσα, νοουμένου ότι εφαρμόζονται, τόσο για σκοπούς υιοθέτησης της εν λόγω Εγκυκλίου όσο και γενικότερα.

Με εκτίμηση

Δήμητρα Καλογήρου
Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς